

תגובה של שומרי משפט ל"מכתב הרבנים"

עמותת שומרי משפט מגנה את קריאתם של הרבנים דרוקמן, הכהן, ליאור, מלמד, שרלו ואחרים אל ראש הממשלה שלא לחוס על חייהם של אזרחים חפים מפשע. הרבנים בחרו לצטט את דברי הגמרא, אך להימנע מלהביא אותם במלואם. אין ספק שיש לצה"ל זכות ואחריות להגן על אזרחי המדינה מהבא להורגנו, אך זכות זו אינה פוטרת אותו מאחריות לחיי גברים, נשים וטף חפים מפשעה שגם הם נבראו בצלם אלוקים, אל אף שבקרבים פועל הקס להורגנו.

מדברי הגמרא עולה מפורשות כי ההיתר להריגת "הקס להורגך" מותנה מחד גיסא בכך שידוע לך מפורשות שהוא אכן "קס להורגך" (ברייתא במסכת סנהדרין דף עב ע"א מובאת גם בתוספתא סנהדרין יא, ט ובמכילתא נזיקין פרשה ו), ומאידך גיסא בכך שלא ניתן לנטרל את האיום בצורה אחרת, כפי שעולה מדברי רבי יונתן בן שאול (יכול להצילו באחד מאבריו ולא הציל נהרג עליו). משמעותם של דברי התנא יונתן בן שאול היא כי מי שבניסיונו למנוע מרוצח להרוג, הרג אותו למרות שיכול היה למנוע אותו מלהרוג בצורה אחרת בלבד, מתחייב בנפשו כמו רוצח (סנהדרין עד ע"א). מדברי חז"ל עולה אפוא כי לא רק שאין היתר להרוג אזרחים המצויים בסביבתו של "הקס להורגך", אלא שאפילו הריגת "הקס להורגך" מותנת בכך שאין ביכולתך לעצור אותו באופן אחר. דברי רבי עקיבא המובאים בעצומת הרבנים מועתקים מכוונתם רבי עקיבא קובע כי אם אין ביכולתך להציל הן אותך והן את חברך עליך להציל אותך, ולא חס וחלילה כי מותר לך לפגוע בחברך על מנת להציל אותך - נהפוך הוא. בעניין זה ידועים דבריו של רבא למי שפנה אליו בשאלה האם להיענות לדרישת שלטונות הכפר להרוג את חברו שאם לא כן ייהרג - "מאי חזית דדמא דידך סומקא טפיי" (מה ראית שדמך שלך אדום יותר - שם, יומא פב ע"ב) כלומר, דמך אינו עדיף על דמו של חברך. מעבר לכך נגועים דברי העצומה בדמגוגיה: כלום העובדה, שאינה מוכחת, שלא ניתן להבחין במלחמה בין אוכלוסייה לצבא מהווה היתר למשהו?

אין ספק שהחייל העומד בפני מחבל המסתתר בקרב חפים מפשע עומד בפני דילמה נוראית, אך הדבר אינו פוטר אותו מאחריות לחייהם של האזרחים. אין העמדה הנוצרית לגבי הושטת הלחי השנייה רלוונטית כלל להימנעות מפגיעה באזרחים. גם

דבריהם על מעשיהם של הרוצחים הנפשעים ואכזריים, לא רק שאינם נוגעים ליחסינו לשכנינו החפים מפשע, אלא שהדבר מעיד על חובתנו לנקוט אמות מידה אחרות שאינן אכזריות אלא מכבדות כל אדם ומחויבות לדאגה לחייו. מכתב זה מדרדר אותנו במדרון חלקלק של השחתת צלם האנוש שלנו ומוטב שנשקיע את מאמצינו בחיפוש אחרי השלום שימנע מאתנו את הדילמות הבלתי אפשריות הללו, בהן יש רק מפסידים, ככתוב בפרקי אבות דרבי נתן:

”מיהו גיבור ההופך שונאו לאוהבו”